

Формування інформаційної та медіакомпетентності (публікації 2019–2021 рр.)

1. Бездрабко, В. В. Як розповідати дітям про архіви і документи / В. В. Бездрабко // Архіви України. – 2019. – № 1. – С. 72–86. – Бібліогр.: 28 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ay_2019_1_5.

Актуалізовано проблему архівного просвітництва, орієнтовану на дітей молодшого шкільного віку, проаналізовано фактори ефективності та чинники значущості. Запропоновано тематичний план освітньої програми з архівної справи для середнього шкільництва, сформульовано методичні засади її реалізації.

2. Беззуб, І. Медіаосвіта батьків як складова медіаосвітнього простору / Ірина Беззуб // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського [та ін.]. – Київ : [б. в.], 2020. – Вип. 60. – С. 242–258. – Бібліогр.: 16 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2020_60_18.

3. Бібліотека ЗВО як центр формування академічної доброчесності / Хмельниц. нац. ун-т, Наук. б-ка ; [редкол.: Мацей О. О., Молчанова С. А., Костюк О. О]. – Хмельницький : [ХНУ], 2020. – 44 с. – (Бібліотека в освітньому просторі : інформ. бюл. № 25). – Доступно також: <http://library.khnu.km.ua/wp-content/uploads/2020/12/buletен25.pdf>.

4. Білошина, Т. В. Книги, які допомагають нам вчитися / Т. В. Білошина // Шкiл. бiблiотекар. – 2019. – № 9 (верес.). – С. 28–30.

Сценарій бібліотечного уроку на тему «Довідкова література».

5. Бруй, О. Профіль компетентностей бібліотекарів з академічної доброчесності [Електронний ресурс] : рекомендації / Бруй О., Савенкова Л., Чуканова С., [за участі: Ольга Ляху, Олена Мурашко ; рецензент Ольга Гужва] ; Укр. бібл. асоц., Наук.-техн. б-ка ім. Г. І. Денисенка Нац. техн. ун-ту України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Наук. б-ка Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова, Наук. б-ка Нац. ун-ту «Києво-Могилянська академія». – Електрон. дані. – Київ : [УБА], 2019. – 16 с. – Режим доступу:

https://ula.org.ua/images/uba_document/publications/AI_Profil_2019.pdf, вільний (дата звернення: 26.04.2022). – Назва з екрана.

6. Бублик, О. Г. Кінокритика як складова медіаосвіти у науковій бібліотеці / Бублик Оксана Григорівна // Бібл. Меркурій. – 2019. – Вип. 2 (22). – С. 130–136. – Бібліогр.: 7 назв. – Доступно також: <http://vislib.onu.edu.ua/article/view/180332>, http://nbuv.gov.ua/UJRN/libmer_2019_2_12.

У соціокультурній діяльності бібліотекарі активно використовують кінотвори. Водночас показ фільмів є затребуваним серед користувачів. Та для того, щоб перегляд кінострічок не закінчувався на емоційному обговоренні, співробітники бібліотеки працюють над формуванням у глядачів критичного підходу. Запропоновано розглядати кінокритику в науковій бібліотеці як процес, який складається з двох рівнів. Перший рівень – критика модератора чи/та спікера, другий – глядачів. Встановлено, що другий рівень медіакритики залежить від того, як була проведена медіакритика на першому рівні. Визначено очікувані результати від проведеної кінокритики обох рівнів.

7. Бушанова, Т. У бібліотеці : сюжет.-рол. гра для дітей ст. групи : [сценарій] / Тетяна Бушанова, Марія Семеніченко // Дошк. виховання. – 2021. – № 3. – С. 22–23.

8. Вальорска, А. М. Діпфейк та дезінформація : аналіз / Фонд Фрідріха Науманна за Свободу, Акад. укр. преси ; Агнешка М. Вальорска ; [пер. з нім. Володимира Олійника]. – Електрон. дані. – Київ : [АУП, ЦВП], 2020. – 36 с. – (Бібліотека масової комунікації та медіаграмотності Академії української преси). – Режим доступу: https://www.aup.com.ua/uploads/DEEPFAKES_FNF_AUP_2020.pdf, вільний (дата звернення: 27.06.2022). – Назва з екрана.

9. Ворон, О. Г. Управління розвитком інформаційної культури директора загальноосвітнього навчального закладу в післядипломній освіті : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.06 / Ворон Ольга Григорівна ; наук. кер. П. С. Олешко ; Держ. вищ. навч. закл. «Ун-т менеджменту освіти» Нац. акад. пед. наук України. – Київ, 2019. – 22 с. – Бібліогр.: с. 17–18.

10. Гайдай, Л. М. Партнерство бібліотекаря та вчителів у вихованні компетентного користувача / Л. М. Гайдай // Шкіл. бібліотекар. – 2019. – № 2 (лют.). – С. 2–6. – Бібліогр.: 7 назв.

Розглянуто напрями партнерства бібліотекаря та вчителів у навчанні учнів критично мислити та досягати поставленої мети.

11. Герман, Н. М. Бібліомарафон : (квест для шкіл. бібліотекарів) : [сценарій] / Н. М. Герман // Шкіл. бібліотекар. – 2019. – № 8 (серп.). – С. 14–17.

Мета квесту – розвивати нестандартне мислення, вміння швидко ухвалювати рішення, формувати здатність працювати в команді, підвищувати ефективну конкурентоспроможність.

12. Головченко, Г. О. Американський досвід корпоративного навчання медіакомпетентностей = American experience in on-the-job development of media competencies / Головченко Г. О. // Інновац. педагогіка. – 2020. – Вип. 24, т. 1. – С. 125–130. – Бібліогр.: 13 назв. – Доступно також: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/24/part_1/26.pdf.

13. Гонтар, Г. І. Всеукраїнський день бібліотек : [сценарій заходу] / Г. І. Гонтар // Шкіл. бібліотекар. – 2019. – № 8 (серп.). – С. 29–33.

14. Горбань, Ю. І. Бібліотека у грі: навчання інформаційної грамотності та запобіганню плагіату / Юрій Горбань, Олена Скаченко // Бібл. вісн. – 2019. – № 5. – С. 26–33. – Бібліогр.: 18 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2019_5_6.

Розкрито досвід використання ігор у практиці бібліотек зарубіжних університетів. Охарактеризовано ігрову механіку та дизайн 12 цифрових ігор, метою яких є профілактика плагіату, навчання інформаційної грамотності та правил цитування основних стилів. Скриншоти описаних ігор містяться у презентації, що відкривається при активуванні QR-коду.

15. Горбань, Ю. І. Гра вчить, як без плагіату жити: електронні модулі інформаційної грамотності у бібліотеках зарубіжних університетів / Горбань Юрій Іванович, Скаченко Олена Олексіївна // Короленківські читання 2019. «Бібліотеки, архіви, музеї: конвергентна цифрова комунікація, крос-медійність, клієнтоорієнтованість»: матеріали та тези доп. і повідомл. XXII Всеукр. (з міжнар. участю) наук.-практ. конф., 24–25 жовт. 2019 р., м. Харків / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка [та ін.]; [редкол.: В. Д. Ракитянська та ін.]. – Харків, 2020. – С. 45–54 : іл. – Бібліогр.: 14 назв. – Доступно також: https://drive.google.com/file/d/1aSNA1BOme3wtrSvmx_v6HjDSHHWCFzuT/view.

16. Горбань, Ю. І. Національні програми інформаційної грамотності: досвід країн Південно-Східної Азії і України / Юрій Горбань, Олена Скаченко // Бібл. вісн. – 2021. – № 2. – С. 91–101. – Бібліогр.: 16 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2021_2_11.

У статті автори з'ясовують цілі та аналізують результати національного проєкту «Дія. Цифрова освіта» (Україна); виявляють схожі й унікальні елементи порівняно з національними програмами інформаційної грамотності країн Південно-Східної Азії (на прикладі Малайзії і Сінгапуру).

17. Грипич, С. Формування інформаційної культури користувачів як важлива складова діяльності бібліотеки закладу вищої освіти / Світлана Грипич, Людмила Буравкова // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2019. – № 1. – С. 33–40. – Бібліогр.: 16 назв.

Розглянуто коло проблем з теоретичних засад інформаційної культури та практичного досвіду її формування в бібліотеках закладів вищої освіти. Репрезентовано 2-ге видання навчального посібника «Інформаційна культура: теоретичні засади та досвід», який висвітлює роботу наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету в цьому напрямі.

18. Гуменна, О. І. Медіакультура в шкільній бібліотеці: [досвід роботи б-ки ліцею № 15 ім. О. Співачука м. Хмельницького] / О. І. Гуменна // Шкіл. бібліотекар. – 2020. – № 6 (черв.). – С. 13–17.

19. Гуменчук, А. Складові цифрової культури бібліотечного фахівця / Анатолій Гуменчук // Укр. журн. з бібліотекознавства та інформ. наук. – 2020. – Вип. 5. – С. 96–105. – Бібліогр.: с. 103–104. – Доступно також: <http://librinfosciences.knukim.edu.ua/article/view/205733/205802>.

Розкрито сутність та співвідношення понять «цифрові навички», «цифрова грамотність», «цифрова компетентність», «цифрові дивіденди», «цифровий інтелект», «цифрова культура». Обґрунтовано складники цифрової культури бібліотечного фахівця як єдності цифрового світогляду, цифрового підприємництва та цифрової творчості, сформованість яких сприятиме досягненню успіхів та конкурентних переваг в умовах розбудови цифрової економіки та суспільства знань.

20. Гуркаленко, І. В. ІКТ – важливий чинник виховання інформаційної та читацької культури / І. В. Гуркаленко // Шкіл. бібліотекар. – 2020. – Верес. (№ 9). – С. 15–18. – Дод.: Скрайбінг «Казка про книжечку» : (сценарій заходу) : с. 17–18.

21. Давидова, А. Формування навичок та вмінь з інформаційної грамотності у користувачів Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна / Алла Давидова, Геннадій Штан // Бібл. вісн. – 2020. – № 3. – С. 33–38. – Бібліогр.: 15 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2020_3_9.

22. Дегтярьова, Г. Питання формування медіаграмотності: подолання стереотипів / Галина Дегтярьова // Укр. інформ. простір. – 2019. – Число 4. – С. 195–206. – Бібліогр.: 19 назв. – Доступно також: <http://ukrinfospace.knukim.edu.ua/article/view/187531>.

Мета статті – висвітлити роль мас-медіа у формуванні та подоланні стереотипів, а також важливість формування медіаграмотності громадян, яка дасть змогу уникати стереотипів у разі потреби.

23. Дзюба, Н. Бібліотека для дітей – територія інформаційної безпеки / Наталія Дзюба // Збірник статей Восьмої міжнародної науково-методичної конференції «Критичне мислення в епоху токсичного контенту» / Акад. укр. преси [та ін.] ; [упоряд.: Валерій Іванов, Оксана Волощенко]. – Київ, 2020. – С. 248–252. – Бібліогр.: 9 назв. – Доступно також: https://www.aup.com.ua/uploads/Zbirnyk_8_konf_2020.pdf.

Розкрито питання формування медіаграмотності користувачів бібліотек для дітей.

24. До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності [Електронний ресурс] : лист М-ва освіти і науки України від 20 трав. 2020 р. № 1/9-263 // Міністерство освіти і науки України : [офіц. вебсайт]. – Електрон. дані. – Київ, 2020. – Режим доступу: https://mon.gov.ua/ua/npa/do-pitannya-uniknennya-problem-i-pomilok-u-praktikah-zabezpechennya-akademichnoyi-dobrochesnosti?fbclid=IwAR1VYIpSjhbTwD7PQkbqHJECgeq5WNV-3KH1ALgfZT4qL_1UK89j5Cv_5XI, вільний (дата звернення: 11.08.2022). – Назва з екрана. – Додаток: Запобігання окремих проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності : аналіт. записка / розроб. Володимир Бахрушин.

25. Завадська, Н. Формування інформаційної компетентності як запорука дотримання академічної доброчесності: роль бібліотеки закладу вищої освіти / Наталія Завадська, Марина Ігнатюк // Укр. журн. з бібліотекознавства та інформ. наук. – 2020. – Вип. 5. – С. 44–65. – Бібліогр.: с. 57–65. – Доступно також:

<http://librinfosciences.knukim.edu.ua/article/view/205729/205799>.

26. Збірник статей Восьмої міжнародної науково-методичної конференції «Критичне мислення в епоху токсичного контенту» / Акад. укр. преси, М-во освіти і науки України [та ін.] ; [упоряд.: Валерій Іванов, Оксана Волошенюк]. – Київ : [Центр Віл. Преси, Акад. укр. преси], 2020. – 494 с. – Доступно також: https://www.aup.com.ua/uploads/Zbirnyk_8_konf_2020.pdf.

27. Збірник статей Сьомої міжнародної науково-методичної конференції: Сучасний простір медіаграмотності та перспективи його розвитку / Акад. укр. преси, Центр віл. преси, Академія Deutsche Welle ; [упоряд.: Валерій Іванов, Оксана Волошенюк]. – Київ : [б. в.], 2019. – 435 с. – Доступно також: http://www.aup.com.ua/uploads/Zbirnyk_conf_2019.pdf.

28. Зоря, Ю. Медіаграмотність для бібліотекарів [Електронний ресурс]: практ. порадник / Юлія Зоря, Наталя Степанова, Валентина Потапова ; [Акад. укр. преси, Центр віл. преси] // Б-ка мас. комунікації та медіаграмотності : [сайт] / Акад. укр. преси. – Електрон. дані. – Київ, 2021. – Режим доступу: <https://www.aup.com.ua/mediagramotnist-dlya-bibliotekariv/>, вільний (дата звернення: 20.05.2022). – Назва з екрана.

29. Зубенко, С. В. Екскурсія до шкільної бібліотеки : (для учнів 1-х класів) : [сценарій заняття] / С. В. Зубенко // Шкіл. бібліотекар. – 2020. – Серп. (№ 8). – С. 17–18.

30. Картузов, К. Кібербезпека інформаційних комунікацій. Що може зробити бібліотекар? / Костянтин Картузов // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2020. – № 1. – С. 5–7.

У бібліотеках усе частіше виникають проблеми щодо захисту та збереження баз даних й інформаційних ресурсів від кібератак та інших несанкціонованих втручань. Як від цього захиститися та забезпечити захист інформації, розмірковує автор статті.

31. Ковач, І. Формування базових навичок медійної та інформаційної культури у дітей дошкільного віку [Електронний ресурс]: [досвід роботи Херсон. обл. б-ки для дітей ім. Дніпрової Чайки] / Ірина Ковач // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.] / Нац. б-ка України для дітей, Укр. асоц. працівників б-к для дітей. – Електрон. дані. – Київ, 2020. – № 2. – С. 39–41. – Режим доступу: <http://www.chl.kiev.ua/D0/Book/View/121#page/38/mode/2up>, вільний (дата звернення: 22.02.22). – Назва з екрана.

32. Кодекс академічної доброчесності Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : затв. рішенням Вченої Ради Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського 14 верес. 2020 р., протокол № 5 // Робота бібліотек наукових установ Національної академії наук України у 2019 році : інформ.-аналіт. огляд / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського [та ін.]. – Київ, 2020. – Вип. 25. – С. 49–62.

33. Кокорєва, Ю. Б. Формування медіакультури учасників освітнього процесу : [досвід роботи зав. б-ки гімназії № 43 м. Харкова] / Ю. Б. Кокорєва // Шкіл. бібліотекар – 2020. – Жовт. (№ 10). – С. 2–6.

34. Колеснікова, І. В. Розвиток медіакультури педагогів в умовах реформування освіти / І. В. Колеснікова // Інновац. педагогіка. – 2020. – Вип. 23, т. 1. – С. 133–135. – Бібліогр.: 12 назв. – Доступно також: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/23/part_1/31.pdf.

35. Костирко, Т. М. Формування культури академічної доброчесності бібліотекою закладу вищої освіти / Костирко Тамара Миколаївна, Жигалкіна Марина Сергіївна // Бібл. Меркурій. – 2019. – Вип. 2 (22). – С. 190–198. – Бібліогр.: 7 назв. – Доступно також: <http://vislib.onu.edu.ua/article/view/180350>, http://nbuv.gov.ua/UJRN/libmer_2019_2_18.

Розглянуто актуальні завдання в дослідженні академічної доброчесності – боротьба з плагіатом; формування етичних норм академічної спільноти; виховання інформаційної грамотності; підвищення мотивації навчання. Описано комплекс заходів щодо академічної доброчесності, впроваджених в роботу НБ Національного університету кораблебудування ім. адмірала Макарова з метою підвищення інформаційної компетентності студентів, молодих науковців та професорсько-викладацького складу університету.

36. Кривець, М. П. Роль публічних бібліотек у забезпеченні інформаційної безпеки та формуванні медійної грамотності особистості / Кривець Марія Петрівна // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2021. – № 4. – С. 68–75. – Бібліогр.: 24 назви. – Доступно також: <http://journals.uran.ua/bdi/article/view/249326>.

37. Кривецький, О. Бібліотекар як інформаційний працівник у комунікаційному веб-середовищі / Олег Кривецький // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського [та ін.]. – Київ : [б. в.], 2019. – Вип. 53: Соціокомунікаційні аспекти бібліотечної діяльності в умовах розвитку стратегічних комунікацій. – С. 269–277. – Бібліогр.: 8 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2019_53_22.

Проаналізовано вплив вебсередовища на професійні комунікаційні компетенції бібліотекаря-журналіста, висвітлено особливості сприйняття читачами мережевого тексту, акцентовано на необхідності навчання бібліотекарів основ журналістики та безперервного підвищення рівня медіаграмотності.

38. Кубашта, Т. Книга і комп'ютер у нашому житті : [сценарій бібл. уроку] / Т. Кубашта // Шкіл. б-ка плюс. – 2020. – Лип. (№ 13/14). – С. 20–23.

39. Кувшинова, Н. Захист персональної інформації в бібліотеці [Електронний ресурс] / Наталія Кувшинова, Антон Ткаченко // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.] / Нац. б-ка України для дітей, Укр. асоц. працівників б-к для дітей. – Електрон. дані. – Київ, 2019. – № 1. – С. 12–14. – Режим доступу: <http://www.chl.kiev.ua/D0/Book/View/116#page/14/mode/1up>, вільний (дата звернення: 11.03.22). – Назва з екрана.

40. Кузьма, І. І. Розвиток медіаосвіти дітей дошкільного та молодшого шкільного віку (1959–2018 рр.) / Ірина Ігорівна Кузьма // Наук. вісн. Ужгород. ун-ту. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». – 2020. – Вип. 1 (46). – С. 64–69. – Бібліогр.: 14 назв. – Доступно також: <http://visnyk-ped.uzhnu.edu.ua/article/view/217829>.

Мета статті – обґрунтувати періодизацію генези медіаосвіти дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку (1959–2018 рр.) і виявити можливості використання перспективних ідей у сучасній освітній галузі. Обґрунтовано три періоди генези медіаосвіти дошкільників та учнів молодшого шкільного віку: перший (1959–1990 рр.) – пропагандистсько-виховний; другий (1991–2010 рр.) – компетентнісно-технологічний; третій (2011–2018 рр.) – концептуально-експериментальний. Визначено ідеї, доцільні для впровадження на сучасному етапі.

41. Лисенко, Л. Бібліотека – важлива ланка медіаосвіти / Лариса Лисенко // Збірник статей Восьмої міжнародної науково-методичної конференції «Критичне мислення в епоху токсичного контенту» / Акад. укр. преси [та ін.] ; [упоряд.: Валерій Іванов, Оксана Волошенюк]. – Київ, 2020. – С. 253–255. – Бібліогр.: 8 назв. – Доступно також: https://www.aup.com.ua/uploads/Zbirnyk_8_konf_2020.pdf.

Статтю присвячено актуальній темі дослідження ролі бібліотек в організації медіаосвіти впродовж життя. Авторка висвітлює основні напрями реалізації проекту «Будь в тренді: стань медіаграмотним» у Полтавській обласній універсальній науковій бібліотеці імені І. П. Котляревського та акцентує увагу на підготовці персоналу бібліотек для проведення медіаосвітніх заходів.

42. Лисенко, Л. Роль бібліотек у організації медіаосвіти впродовж життя / Лариса Лисенко // Збірник статей Сьомої міжнародної науково-методичної конференції: Сучасний простір медіаграмотності та перспективи його розвитку / Акад. укр. преси, Центр віл. преси, Академія Deutsche Welle ; [упоряд.: Валерій Іванов, Оксана Волошенюк]. – Київ, 2019. – С. 409–414. – Доступно також: http://www.aup.com.ua/uploads/Zbirnyk_conf_2019.pdf.

43. Маркова, В. Медіаосвіта в системі соціальних комунікацій: теоретичний аспект / Вікторія Маркова // Вісн. Кн. палати. – 2019. – № 10. – С. 16–20. – Бібліогр.: 8 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2019_10_6.

44. Медіаграмотність і критичне мислення в закладі дошкільної освіти [Електронний ресурс] : [навч.-метод. посіб.] / [Акад. укр. преси, Центр віл. преси ; за ред. О. В. Волошенюк, В. Ф. Іванова, Г. А. Дегтярьової]. – Електрон. дані. – Київ : [АУП, ЦВП], 2020. – 78 с. – (Бібліотека масової комунікації та медіаграмотності Академії української преси). – Режим доступу: <https://www.aup.com.ua/mediagramotnist-i-kritichne-mislenn/>, вільний (дата звернення: 27.06.2022). – Назва з екрана.

45. Медіаграмотність: практичні навички та перспективи розвитку [Електронний ресурс] : аналіз опитування / Вінниц. нац. мед. ун-т ім. М. І. Пирогова, Наук. б-ка ; [уклад.: Бондарчук Я. С., Мельник М. І.] – Електрон. дані. – Вінниця : [б. в.], 2020. – 28 с. – Режим доступу: <https://issuu.com/viktormelnyk9/docs/analiz-anket-naukovtsiv-ta-stud-red>, вільний (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

46. Міхеєва, С. О. Медіаграмотність: навіщо? Як? Коли? : [бібл. урок-лекція] / С. О. Міхеєва // Шкіл. бібліотекар. – 2020. – № 4 (квіт.). – С. 4–12. – Бібліогр.: 21 назва.

Мета бібліотечного уроку-лекції: ознайомити учнів з поняттями «інформація», «дезінформація», «фейк»; обговорити питання джерел інформації, вплив інформації на людину, форми дезінформації, дегуманізацію інформації, ознаки фейку, методи критичного сприйняття й критичного аналізу інформації; сформувати навички критичного мислення.

47. Наскрізна медіаосвіта в НУШ : збірка планів-конспектів медіаосвіт. спрямування : посібник / Комун. закл. вищ. освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетров. облради ; [редкол.: Сиченко В. В. та ін.]. – Дніпро : [Обдимко О. С.], 2019. – 198 с. – (Нова українська школа).

48. Онищенко, О. С. Піднесення рівня інформаційної грамотності – пріоритетне завдання сучасних бібліотек / Олексій Онищенко // Бібл. вісн. – 2020. – № 6. – С. 3–6. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2020_6_3.

49. Палеха, Ю. І. Документний фонд як показник рівня інформаційної культури бібліотеки / Палеха Юрій Іванович, Кобижча Наталія Іванівна // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2020. – № 4. – С. 31–38. – Бібліогр.: 7 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2020_4_6.

50. Палеха, Ю. І. Інформаційна культура : навч. посіб. / Ю. І. Палеха, О. Ю. Палеха, Ю. І. Горбань. – Київ : Вид-во Ліра-К, 2020. – 400 с.

51. Палеха, Ю. І. Інформаційна культура організації як індикатор стану її інформаційного забезпечення / Палеха Юрій Іванович // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2019. – № 2. – С. 87–96. – Бібліогр.: 8 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2019_2_13.

52. Палеха, Ю. І. Культура пошуку та опрацювання інформації як складник інформаційної культури організації / Палеха Юрій Іванович // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2019. – № 3. – С. 54–61. – Бібліогр.: 7 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2019_3_8.

53. Парціальна програма з медіаосвітньої діяльності «Медіадошкільник» : для дітей ст. дошк. віку (6-й рік життя) / [Г. А. Дегтярьова, О. С. Тарасова, А. П. Фоменко ; за заг. ред. О. В. Волошенюк, Г. А. Дегтярьової, В. Ф. Іванова ; Акад. укр. преси, Центр віл. преси]. – Київ : [б. в.], 2019. – 118 с. – Доступно також: http://www.aup.com.ua/wp-content/uploads/2019/09/Mediashkolnik_2019.pdf.

Актуальність парціальної програми «Медіадошкільник» визначається потребою не лише підготувати дітей старшого дошкільного віку до життя в умовах інформаційного суспільства, а й на матеріалі мас-медіа формувати основи культури спілкування з ними, розвивати творчі, комунікативні здібності, критичне мислення, навчати різних форм самовираження за допомогою медіа.

54. Парціальна програма «Медіасвіт для дошкільнят» : для дітей ст. дошк. віку / [Василюк С. М., Алексеїч О. В., Проценко О. В. та ін. ; за заг. ред. О. В. Волошенюк, Г. А. Дегтярьової, В. Ф. Іванова ; Акад. укр. преси, Центр віл. преси]. – Київ : [б. в.], 2019. – 98 с. – Доступно також: http://www.aup.com.ua/wp-content/uploads/2019/09/Mediasvit_dlya_doshkilnyat_2019.pdf.

Мета парціальної програми для дітей старшого дошкільного віку «Медіасвіт для дошкільнят»: формування основ медіаграмотності та практичних навичок ефективної та безпечної взаємодії з медіа; розвиток рефлексивного, логічного, критичного, творчого мислення; формування здатності розуміти й аналізувати медіатексти.

55. Поберезська, Г. Г. Огляд українських медіаосвітніх ресурсів в інтернеті як джерело формування медіакультури особистості [Електронний ресурс] / Поберезська Г. Г. // *Обрії друкарства : електрон. наук. журн.* / Вид.-поліграф. ін-т КПІ ім. Ігоря Сікорського, каф. вид. справи та редагування. – Електрон. текст. дані. – Київ, 2019. – № 1. – С. 135–143. – Бібліогр.: 8 назв. – Режим доступу: <http://horizons.vpi.kpi.ua/article/view/169573>.

Проаналізовано змістове наповнення поняття «медіакультура» та його складників – «медіаобізнаність» та «медіаграмотність». Виявлено та систематизовано українські медіаосвітні ресурси, спрямовані на розвиток медіа- та інформаційної грамотності й формування медіакультури широкої аудиторії, в т. ч. медіапедагогів, медіапсихологів, працівників мас-медіа. Описано призначення медіаосвітніх ресурсів (інтернет-порталів «Медіаосвіта і медіаграмотність», «Медіаосвіта», «Про Інтернет» тощо), визначено їх роль у формуванні медіакультури особистості загалом та для професійної самоосвіти працівників мас-медіа зокрема.

56. Полющенко, І. В. Вибір шляхів формування інформаційної культури в підготовці майбутніх фахівців економічного профілю / Ірина Вікторівна Полющенко // *Освіта та розвиток обдар. особистості.* – 2019. – № 1. – С. 17–19. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Otros_2019_1_5.

57. Практична медіаграмотність для бібліотек / [автори: Власюк Олег Валерійович, Іванова Тетяна Вікторівна, Срібна Ірина Сергіївна ; за ред. Валерія Іванова, Оксани Волошенюк ; Акад. укр. преси, Центр віл. преси]. – Київ : [б. в.], 2019. – 61 с. – Доступно також: http://www.aup.com.ua/uploads/Mediahramotnist_dlya_bibliotek_AUP_2019.pdf.

58. Приходькіна, Н. Ретроспективний аналіз розвитку медіаосвіти у Сполучених Штатах Америки / Наталія Приходькіна // *Укр. пед. журн.* – 2019. – № 2. – С. 29–37. – Бібліогр.: 18 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrpj_2019_2_6.

Охарактеризовано розвиток медіаосвіти у Сполучених Штатах Америки. Окреслено передумови впровадження медіаграмотності у заклади освіти США. Проаналізовано підходи провідних дослідників до трактування та вивчення медіаграмотності. Виокремлено шість основних принципів медіаосвіти, розроблених Національною асоціацією медіаосвіти.

59. Прокопенко, Л. С. Шкільні та публічні бібліотеки як освітні партнери: досвід промоції читання в німецьких бібліотеках / Лілія Прокопенко, Тетяна Швачка // Бібл. планета. – 2020. – № 1. – С. 26–30. – Бібліогр.: 6 назв.

Розглянуто діяльність Франкфуртської міської бібліотеки, зокрема відділу шкільних бібліотек, щодо партнерства публічних і шкільних бібліотек з надання допомоги школам в освітній роботі, промоції читання і розвитку медіаграмотності й медіаосвіти для підвищення компетенцій школярів з усіх предметів, розроблення концепцій і програм для забезпечення якості роботи мережі шкільних бібліотек, розроблення програм і проведення курсів з підвищення кваліфікації для бібліотекарів, учителів, волонтерів.

60. Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» // Шкіл. б-ка плюс. – 2019. – Лют. (№ 3/4). – С. 9–21. – Бібліогр.: с. 21.

Запропоновано «Розширений глосарій термінів та понять із академічної доброчесності», який є додатком до листа «Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти» Міністерства освіти і науки України № 1/9650 від 23 жовтня 2018 р. Рекомендації розроблено в рамках Проєкту сприяння академічній доброчесності в Україні – SAIUP за підтримки Посольства США на основі вивчення успішного міжнародного досвіду.

61. Саух, П. Розвиток критичного мислення як провідний тренд сучасного освітнього процесу / Петро Саух // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2021. – Вип. 2 (67). Серія: Педагогічні науки. – С. 7–15. – Бібліогр.: с. 13–14. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NPO_2021_2_3.

62. Світашова, В. В. БІЦ як осередок формування медіаграмотності учасників освітнього процесу : [досвід роботи БІЦ ЗОШ № 167 м. Харкова] / В. В. Світашова // Шкіл. бібліотекар. – 2020. – Серп. (№ 8). – С. 7–8.

63. Сеульська декларація про медійну та інформаційну грамотність для всіх і при загальній участі: захист від дезінфодемії [Електронний ресурс] / ЮНЕСКО // Медіаграмотність / Державний комітет телебачення і радіомовлення України : [вебпортал]. – Електрон. дані. – Київ, 2021. – 11 лют. – Режим доступу: http://comin.kmu.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=175844&cat_id=175843, вільний (дата звернення: 22.06.2022). – Назва з екрана.

64. Срибна, В. Л. Бібліотека Ашшурбаніпала : ([сценарій бібл. уроку] для учнів 6-х кл.) / В. Л. Срибна // Шкіл. бібліотекар. – 2020. – № 6 (черв.). – С. 25–29.

65. Срибна, І. «Школа медіаграмотності» для шкільних бібліотекарів, або Мультиплікація медіаосвіти бібліотечними засобами / Ірина Срибна

// Збірник статей Восьмої міжнародної науково-методичної конференції «Критичне мислення в епоху токсичного контенту» / Акад. укр. преси [та ін.] ; [упоряд.: Валерій Іванов, Оксана Волошенюк]. – Київ, 2020. – С. 244–247. – Бібліогр.: 6 назв. – Доступно також: https://www.aup.com.ua/uploads/Zbirnyk_8_konf_2020.pdf.

Презентовано досвід медіаосвітньої діяльності Херсонської обласної бібліотеки для дітей ім. Дніпрової Чайки, що здійснюється у співпраці з управлінням освіти та бібліотеками закладів загальної середньої освіти м. Херсона. Акцент зроблено на тренінговому курсі «Школа медіаграмотності», запровадженому в 2019–2020 навчальному році, в рамках системи підвищення кваліфікацій шкільних бібліотекарів.

66. Тихоненко, Н. І. Формування навичок медіаграмотності на засадах компетентнісного підходу як інструмента розвитку дослідницького мислення учнів / Тихоненко Н. І., Чичкало І. Л. // Молодий вчений. – 2020. – № 9.1 (верес.). – С. 116–119. – Бібліогр: 6 назв. – Доступно також: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2020/9.1/24.pdf>.

67. Хурда, А. А. Формування інформаційної культури педагогічних працівників / А. А. Хурда // Упр. школою. – 2019. – № 10/12. – С. 57–59. – Бібліогр.: 6 назв.

68. Червінська, І. Медіаграмотність педагогів гірських шкіл регіону українських Карпат у контексті викликів сьогодення / Інна Червінська // Збірник статей Восьмої міжнародної науково-методичної конференції «Критичне мислення в епоху токсичного контенту» / Акад. укр. преси [та ін.] ; [упоряд.: Валерій Іванов, Оксана Волошенюк]. – Київ, 2020. – С. 231–236. – Бібліогр.: 13 назв. – Доступно також: https://www.aup.com.ua/uploads/Zbirnyk_8_konf_2020.pdf.

69. Чуканова, С. Термін «академічна доброчесність» у контексті бібліотекознавства / Світлана Чуканова // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ : Четверта хвиля, 2019. – Вип. 11. – С. 81–84. – Доступно також: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/15653>.

70. Шарова, Т. М. Інфо-медійна грамотність для освітян: огляд онлайн курсів на платформі Prometheus / Шарова Т. М., Шаров С. В. // Молодий вчений. – 2020. – № 9.1 (верес.). – С. 132–135. – Бібліогр: 9 назв. – Доступно також: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2020/9.1/27.pdf>.

71. «Шляхом до істини...», або вплив бібліотекарів на академічну доброчесність в освітньому та науковому середовищі університету [Електронний ресурс] : III конф. з циклу «Бібліотека I покоління: виклики, проєкції, очікування» : матеріали III наук. конф., 18–19 трав., 19–20 жовт. 2021 р., Харків / Центр. наук. б-ка Харків нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна, Наук.-техн. б-ка Нац. ун-ту «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Наук. б-ка Одес. нац. ун-ту ім. І. І. Мечникова, Наук.-техн. б-ка Нац. ун-ту «Львівська політехніка» [та ін. ; уклад.: І. К. Журавльова, М. О. Подрезова, В. О. Сидоренко]. – Електрон. дані. – Харків : [б. в.], 2021. – 130 с. – Режим доступу:

http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/17084/5/conference_i.pdf?fbclid=IwAR0_OxR8SIVvtcnvDE9W1u3vplY7MD_G_G2348S_Ev-ZpzEq9cqIldtNAp5Y, вільний (дата звернення: 26.04. 2022). – Назва з екрана.

72. Штомпель, Г. В. Інформаційна взаємодія як базова характеристика інформаційної культури особистості майбутнього фахівця / Г. В. Штомпель // Інновац. педагогіка. – 2020. – Вип. 23, т. 2. – С. 129–133. – Бібліогр.: 15 назв.– Доступно також: http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/69/part_3/39.pdf.

Визначені різні підходи до феномену інформаційної культури: інформологічний, культурологічний і філософський. Проаналізовано зміст категорій «взаємодія», «інформаційна взаємодія». Показано, що взаємодія є основою розвитку, розглянуто місце й роль інформаційної взаємодії у системі освіти.

73. Яворська, Т. М. Формування медіа- та інформаційної культури: зарубіжний досвід публічних бібліотек / Яворська Тетяна Михайлівна, Щусь Надія Василівна // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2019. – № 4. – С. 38–46. – Бібліогр.: 23 назви. – Доступно також: <http://journals.urau.ua/bdi/article/download/189845/189576>.

74. Якимчук, І. Формування медіаосвітніх компетентностей у викладачів коледжу: теоретичний аспект / Ірина Якимчук // Нова пед. думка. – 2019. – № 4. – С. 69–73. – Бібліогр.: 7 назв.

75. Eberhart, G. M. Media literacy in an age of fake news : prepare your users for the pitfalls of misinformation / George M. Eberhart // American Libraries. – 2019. – November/December (Vol. 50, № 11/12). – P. 38–41. – Доступно також: <https://americanlibrariesmagazine.org/wp-content/uploads/2019/10/AL-1119.pdf>.

Через засилля в медіапросторі неправдивої (фейкової) інформації та альтернативних фактів питання інформаційної грамотності є особливо актуальним. Розмірковуючи про ризики, які підстерігають невідготовленого споживача інформації, автор статті розповідає про велику кількість публікацій і досліджень, що їх здійснює бібліотечна громадськість, які мають на меті сприяти підвищенню інформаційної грамотності.

76. The role of the scientific libraries in ensuring principles of academic integrity / N. Batechko, A. Durdas, T. Kishchak, M. Mykhailichenko // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2020. – Вип. 2. – С. 42–49. – Бібліогр.: с. 47–48. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NPO_2020_2_8.

Розглянуто роль бібліотек у забезпеченні принципів академічної доброчесності як складника якості вищої освіти. Проаналізовано основні принципи академічної доброчесності (чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність).